

לכבוד
מנהלי מחוזות
מפקחים כוללים
מנהלי בתי ספר
מרכזי הוראת היסטוריה
המורים להיסטוריה בבתי הספר העל יסודיים הכלליים בחינוך הממלכתי

חוזר מפמ"ר בהיסטוריה, תש"פ, מס' 1

שלום רב,

**עם פתיחת שנת הלימודים תש"פ שלוחה לקהל המורים, התלמידים והמנהלים
ברכת שנת לימודים מהנה, משמעותית ופורייה.**

בחוזר:

- א. בחינת בגרות עתירת מדיה ביחידות הבסיס, שאלון 022287
- ב. תוכניות סחל"ב וניצני סחל"ב (סקרנות, חשיבה ולמידה בהנאה).
- ג. שאלות עמ"ר בבחינת הבגרות.
- ד. תמ"ר וחלוצי הערכה.
- ה. חומרי למידה מקוונים שפותחו עבור תכנית 'יהלום'.
- ו. שילוב המעורבות החברתית בהוראה – הערכה חלופית בהיסטוריה
- ז. תיק תוכניות לימודים
- ח. הפורטל הפדגוגי
- ט. מרכז המורים להעצמת מדעי הרוח – בשיתוף עם הספרייה הלאומית
- י. שינוי אופן ההיבחנות בבחינות הבגרות בהיסטוריה
- יא. הדרוזים והצ'רקסים – ברית אחים
- יב. בגרות תש"פ – הוכחת שליטה במיומנות ההבחנה בין דעה לעובדה.
- יג. ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון) – המשך יישום
- יד. אשנ"ב (ארגון שנתי של נושאי הלימוד בהיסטוריה) – עדכון תשע"ט
- טו. מערך השתלמויות תש"פ
- טז. מערך הדרכה תש"פ
- יז. קבוצות פייסבוק מקצועיות למורי היסטוריה – למידת עמיתים.
- יח. אתר המפמ"ר

נמצא את הדרך או נסלול אותה בעצמנו¹

המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, ממשיכה לטפח את החממה פדגוגית – מרחב לפיתוח רעיונות ויוזמות לגיוון ההערכה בבחינות ולהעשרת ההוראה בכיתה. תחום הדעת שלנו הצטרף לחממה (כמובן!) ומוביל מגוון רחב של חידושים ויוזמות: מגוון רחב של תכניות המרה חלקית ומלאה לבחינות הבגרות, ובה בעת – שילוב שאלות חשיבה, ערכים, מעורבות ורלוונטיות בבחינות הבגרות. מורי ההיסטוריה מוזמנים להתעדכן להצטרף וליזום בתחומים הבאים:

א. בחינת בגרות עתירת מדיה ביחידות הבסיס, שאלון 022287

במועד קיץ תשע"ז קיימנו לראשונה בחינת בגרות עתירת מדיה ביחידות הבסיס, שאלון 022287. הבחינה כללה מגוון פריטים מקוונים.

הבחינה המקוונת מאפשרת למורה ולתלמיד לגוון ולהעשיר את ההוראה והלמידה, ומשקפת למידה המבוססת על שימוש באמצעי דיגיטאליים הקרובים לעולמו של התלמיד. ההצטרפות פתוחה לכלל בתי הספר ולכלל התלמידים, בכפוף לתשתית מתאימה בבית הספר.

לאור ההצלחה בבחינות הבגרות המקוונות, ושביעות הרצון הגבוהה של המורים והתלמידים, אנו מרחיבים את מעגל בתי הספר המצטרפים להיבחנות עתירת המדיה. ה'קול הקורא' הופץ על ידי המדריכים לרכזי המקצוע, ומצוי גם בפורום המורים להיסטוריה בחטיבה העליונה. לטופס הרישום

לחצו כאן

הצטרפות הצוותים מותנית בהשתתפות בהשתלמות ייעודית מקוונת שנקיים בתש"פ.

לפרטים נוספים והצטרפות יש לפנות לעמוס רבן: amosraban@gmail.com

¹ כתובת המופיעה על הקיר במכינה הקדם צבאית כרם- אל בדליית אל כרמל

ב. תכנית סח"ב וניצני סח"ב –

חטיבות הביניים מצטרפות להוראה החדשנית

3

תכנית סח"ב (סקרנות, חשיבה, למידה בהנאה)². נלמדת בבתי הספר מזה 9 שנים. ב-3 השנים האחרונות התלמידים הלומדים על פי תכנית זו נבחנים בבחינות הבגרות בהיסטוריה עם חומר פתוח. בתשע"ט כבר למדו השתתפו בתוכנית 55 בתי ספר.

בתש"פ אנו מרחיבים את התוכנית ופותחים את 'ניצני סח"ב' – הוראה – הערכה חלופית, מבוססת עקרונות סח"ב, בחטיבות הביניים. מטרות השינוי הן – יצירת רצף הוראה – הערכה משמעותית בין חטיבות הביניים לחטיבות העליונות, לצד העמקת הלמידה המשמעותית בשלב חטיבות הביניים.

בשלב הראשון אנו מצרפים 15 בתי ספר בהם קיימת תכנית סח"ב בחטיבה העליונה. כלומר בתי ספר שמוריהם בקיאים בהוראה על פי עקרונות התוכנית. בתי ספר אלה יהוו פיילוט לקראת הרחבת התוכנית והחלתה על כלל בתי הספר המשתתפים בתוכנית כיום.

התוכנית מבוססת על הקניית מיומנויות למידה וחשיבה היסטורית, לצד הקניית בקיאות בתכנים עצמם. התלמיד הינו לומד פעיל, המסוגל לעשות שימוש בחומרי הלמידה העומדים לרשותו, משמע – להיעזר במיומנויות שרכש כדי ללמוד ולהבין את האירועים ההיסטוריים ומשמעותם.

מטבע הדברים, הבחינות משקפות את מטרות התוכנית ואת אופן הלמידה בכיתה ולכן התלמיד יכול להיעזר בעת הבחינה בכל חומר לימוד בו יחפוץ.

כדי להכין את המורים ואת התלמידים לשינוי המהותי בדרך ההוראה וההיבחנות, מקיים הפיקוח על הוראת היסטוריה תהליך מתמשך של פיתוח מקצועי, במסגרתו מודגשות מיומנויות החשיבה הבאות לידי לביטוי במבחן: שאילת שאלות על ידי התלמיד, ניתוח מקורות היסטוריים מילוליים וחזותיים, השוואה והבעת עמדה. התלמיד נדרש להפעיל בעת היבחנותו מיומנויות אלה תוך מתן מענה על השאלות.

ראוי ציין כי המורים המלמדים בתוכנית סח"ב היו שותפים לגיבוש התוכנית ובניית עקרונות בחינת הבגרות הייחודית. עתה עם הצטרפות מורי חטיבות הביניים יסייעו מורים אלה לעיצוב התוכנית לתלמידים הצעירים יותר.

במהלך תש"פ נמשיך ונקיים השתלמות למידת עמיתים בהובלתו של גלעד מניב מדריך ארצי.

אנו מברכים את המורים המצטרפים לתוכנית בתש"פ, וקוראים למורי חטיבות ביניים המעוניינים להצטרף בתשפ"א לפנות לגלעד מניב, המדריך המרכז את התוכנית: giladmaniv@gmail.com

² תכנית סח"ב כוללת הוראה הערכה חלופית בית ספרית על 60% מהתוכנית, ו-40% בחינת בגרות חיצונית.

ג. שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות ורלוונטיות) – קידום החשיבה,

הרגש והערכים בלמידה.

בשנים האחרונות העמקנו את העיסוק בעמ"ר (ערך מעורבות ורלוונטיות) בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי, בשיח בכיתה, ובהכנסת שאלות עמ"ר לבחינת הבגרות.

בשנה זו נעמיק ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. אנו מבקשים לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות. כמו כן, נמשיך לשאול את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות – שאלות שיכללו גם סעיפי ידע וערכים.

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע של תחום הדעת.

כדי ללמוד עוד על תפיסת העמ"ר ועל שאלות שנשאלו בבחינות הבגרות בתחומי הדעת השונים ראו [כאן](#)

ד. נוהל תמ"ר וחלוצי הערכה:

תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. אלו תוכניות חינוכיות פורצות דרך המקדמות הערכה של תכנית הלימודים הקיימת בדרכים ייחודיות של חלופות הערכה. כל אחת מהתוכניות מותאמת לצורכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית.

הצטרפות לכל אחת מהתוכניות ואישור התוכנית הבית ספרית, מותנים בעמידה בתנאי הסף המנהליים שקבע האגף לחינוך על יסודי (הכרה, שק"ד, ציונים) ובאישור פדגוגי של מפמ"ר תחום הדעת (בתוכנית תמ"ר נדרש גם אישור פדגוגי של אגף א' לפיתוח פדגוגי).

החל משנה"ל תשע"ט הוחל נוהל חדש להערכה חיצונית של התוכניות. לקריאת הנוהל – ראו [כאן](#)
אנו מבקשים לשוב ולהדגיש – הצטרפות לתוכניות הייחודיות מחייבת ניסיון של 4 שנים בהגשה לבחינות הבגרות בהיסטוריה, השתתפות בהשתלמות מפמ"ר ותואר/ הסמכה בתחום הדעת. בתי ספר בהם קיימת התוכנית, הקולטים מורים חדשים, חייבים להקפיד על עמידה בתנאי סף אלה! אישור ההשתתפות בתוכנית הוא אישי לכל מורה ומורה. כל שינוי פרסונלי מחייב אישור בכתב מהפיקוח על הוראת היסטוריה.

ה. חומרי למידה מקוונים שפותחו עבור תכנית 'יהלום'

חומרי הלמידה המקוונים אשר פותחו עבור תכנית יהלום, מועברים בימים אלה לאתרי המשרד כדי שיעמדו לרשות כלל המורים להיסטוריה. בין החומרים – מצגות (מתוקפות היסטורית), סרטוני הקניית מיומנויות ושיעורטונים (שיעורי סרטון) בהיסטוריה. לאתר לחצו [כאן](#)

ו. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בהיסטוריה

בתשע"ט הופץ לבתי הספר מסמך משותף למזכירות הפדגוגית, המינהל הפדגוגי ומינהל חברה ונוער בנושא 'שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה'. המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי. מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת, המשלבת עיסוק בערכים, תורמת ללמידה משמעותית. לשילוב בין החלופות להערכה בנושא ההוראה – הערכה החלופית - בית שני - למעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב. שילוב זה תורם ליצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית וללמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת הערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה.

בשנת הלימודים תש"פ אנו ממליצים למורים להיסטוריה ליישם בבית ספרם את המהלך על בסיס העקרונות שמסמך המצורף:

קישור למסמך

חשוב לשים לב לסיוע שנותן המשרד לבתי ספר המשלבים את הוראת תחום הדעת והמעורבות החברתית. בחוברת 'עם הספר פותח ספר' הצענו מספר הצעות לשילוב מתאים (לדוגמה – סיוע בחפירות ארכאולוגיות). לחוברת ראו: <https://www.smore.com/ur8sf>

ז. תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה:

תיק תוכניות הלימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת (ובוודאי בהיסטוריה), בכל שכבות הגיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית, תוך יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים.

תיק תוכניות הלימודים כולל:

1. הידע הנדרש על פי תכנית הלימודים
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.

בנוסף התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה, ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית.

התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21. קישור לתיק:

ח. הפורטל הפדגוגי:

הפורטל הפדגוגי - המרחב הפדגוגי – מציע למורים שפע של חומרי לימוד מקוונים להעשרת ההוראה בכיתה. החומרים מסודרים על פי נושאי הלימוד בכיתה, בהתאמה לתוכנית הלימודים ולשכבת הגיל.

[לקישור](#)

6

ט. המרכז להעצמת מדעי הרוח – הספרייה הלאומית

מזה שנתיים פועל בספרייה הלאומית המרכז להעצמת מדעי הרוח. במסגרת המרכז הוקמה קהילת מורים לומדת - היסטוריה וספרות – המתמקדת בבניית יחידות הוראה רב תחומיות עבור מורי היסטוריה וספרות. מורים המעוניינים להצטרף לקהילות לומדות אלה מוזמנים לפנות לנטע שפירא:

Neta.Shapira@nli.org.il

בד בבד אנו ממשיכים בהפצת ההיסטוריים – מידעון קצר וממוקד, תואם לוח השנה, הכולל גם הפניה למקורות היסטוריים מאוצר הספרייה הלאומית. ההיסטוריים מופץ פעמיים בשבוע, באמצעות הוואטסאפ, בחודשי הלימוד ואתם מוזמנים להצטרף בשמחה.

להצטרפות: נטע שפירא Neta.Shapira@nli.org.il

יחי החופש הגדול!

מי מכס לא חולם על החופש הגדול? יש שחולמים לטייל, לעבוד, לבלות או סתם להתבטל, אבל פעם זה היה זמן שתלמידים התכוננו בו לבחינות קבלה בבתי ספר תיכוניים וטכניים. היו גם שבילו בקייטנות, שבהן למדו לשחות או שיהקו במשחקים שונים.

תתפלאו לשמוע שהרעיון של חופשה גדולה שייך למלך פרוסיה פרידריך הגדול ששלט במאה ה-18 ורצה שהתלמידים יסייעו להוריהם בעבודת האדמה בעונת הקציר. ואולם, מאז הייתה החופשה הגדולה חלק בלתי נפרד כמעט מכל מערכת חינוך בעולם, ובתלומדים מאירופה נראים נערים ונערות מבליים על שפת אגם או על חוף הים.

גם בישראל נעדה בתחילה חופשת הקיץ כדי לסייע לחקלאות, אבל עם התבססות היישוב העברי בימי המנדט הבריטי התגבש גם אופיו של החופש הגדול, והוא היה לזמן שבו מורים ותלמידים נחים משנת הלימודים. גם ההיסטוריים יוצא לחופשה!

המרכז להעצמת מדעי הרוח בספרייה הלאומית

י. שינוי אופי ההיבחנות בהיסטוריה

כאמור, לאור הצלחת תכנית סח"ב וההיבחנות עם חומר פתוח, אנו מרחיבים את אופן ההיבחנות הייחודי באופן הבא:

פרק הטוטליטריות, מלחמת העולם השנייה, אנטישמיות ושואה יוכנס לתוך בחינת הברגרות, וההיבחנות תהייה עם ספר פתוח.

פרק תולדות בית שני או ערים וקהילות בימי הביניים (לבחירת המורים) יילמד בהוראה – הערכה חלופית (חלק ה-30%).

תש"פ – תחילת ההוראה על פי תכנית ההיבחנות החדשה.

תשפ"א – תחילת ההיבחנות על פי תכנית ההיבחנות החדשה.

אנו קוראים לכלל המורים להיסטוריה להגיע להשתלמויות המפמ"ר בפסגות השונות כדי להתמקצע בהוראה לקראת היבנות עם ספר פתוח. למסמך ההנחיות המפורט, כולל דוגמאות למערכי שיעור למגוון אוכלוסיות, דוגמאות לשאלות בגרות ונושאי הלימוד, אתם מוזמנים להיכנס לקישור:

<https://www.smore.com/ur8sf>

שימו לב:

תלמידי כיתות י' תש"פ מחויבים ללמידה על פי מתווה ההוראה החדש:

חלק ה-30% (חלק ההוראה – הערכה חלופית) - נושא בית שני או ערים וקהילות

חלק ה-70% - לאומיות וציונות, השואה ומלחמת העולם, המאבק על הקמת המדינה וסוגיות

מתולדות מדינת ישראל. למסמכי ההנחיה ראו: <https://www.smore.com/gif5u>

יא. הדרוזים והצ'רקסים – ברית אחים

לפני מספר שנים התכנסו ועדות המקצוע בהיסטוריה (ממלכתי, חמ"ד, ערבי ודרוזי) ובנו את תכנית הליבה להוראת היסטוריה בישראל. מהות גרעין הידע המחייב את כלל ילדי ישראל. בין היתר נקבע בתכנית שעל כלל התלמידים ללמוד על הדרוזים והצ'רקסים.

בתשע"ט נתחיל ביישום ההחלטה על פי המתווה הבא:

בחטיבה העליונה:

פרק ההוראה העוסק במלחמת העצמאות יעודכן ותיתוסף לו התייחסות להצטרפות הדרוזים לטובת הכוחות היהודים הלוחמים במלחמת העצמאות (קרבות רמת יוחנן, חטיבה 9). ובבחירתם של הצ'רקסים להתנדב לשירות לטובת הצד היהודי במלחמה.

לרשותכם מסמך הנחיות: <https://www.smore.com/udby3>

בחטיבת הביניים:

פרק העוסק ביחסים בין הדרוזים והצ'רקסים ובין היישוב היהודי בא"י בתקופת המאבק על הקמת המדינה. כמו כן יעסקו יחידות הוראה אלה בסיוע הצ'רקסים להעפלה היבשתית דרך לבנון בתקופת המנדט. יחידות הוראה אלה תבנינה במהלך תש"פ.

יב. בגרות תש"פ – מיומנויות ההבחנה בין עובדה לדעה בקטע מקור

כפי שהודענו בתשע"ח, בבחינות הבגרות בחורף ובקיץ תשע"ט ידרשו התלמידים להבחין בין עובדה לדעה בקטע מקור. מיומנות זו היא אחת ממיומנויות היסוד בתחום הדעת שלנו ומהווה חלק אינטגרלי מניתוח קטע מקור טקסטואלי.

בתש"פ נמשיך ונעסוק במיומנות זו בהשתלמויות המפמ"ר השונות.

תלמידי כיתות י' תש"פ מחויבים ללמידה על פי מתווה ההוראה החדש:

חלק ה-30% (חלק ההוראה – הערכה חלופית) - נושא בית שני או ערים וקהילות
חלק ה-70% - לאומיות וציונות, השואה ומלחמת העולם, המאבק על הקמת המדינה וסוגיות
מתולדות מדינת ישראל. למסמכי ההנחיה ראו: <https://www.smore.com/gif5u>

יג. ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון) ויישום המלצותיה במערכת

החינוך

8

משרד החינוך כולו ממשיך במדיניות יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). מטרת היישום היא שכל תלמיד במערכת החינוך יכיר את הסיפור הישראלי השלם הכולל גם את העושר התרבותי, החברתי וההיסטורי של קהילות יהדות ספרד והמזרח. בשנת הלימודים תש"פ נמשיך בהעמקת יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). בתחום הדעת שלנו:

- נמשיך בהכנת יחידות לימוד מקוונות בנושא היישוב הישן בארבעת ערי הקודש ופעילות כ"ח.
- בנובמבר 2019 יתקיים יום עיון באוניברסיטת בר אילן לציון יום היציאה והגירוש של יהודי ארצות האסלם. במסגרת יום זה יעבירו מדריכי היסטוריה סדנאות לימוד בנושא.

לקריאת הדו"ח כולו ראו [כאן](#)

יד. אשנ"ב – ארגון שנתי של נושאי הלמידה בהיסטוריה – עדכון

תשע"ט

כמדי שנה – אנו מפרסמים את עדכון נושאי הלמידה למועדי תש"פ ולבחינות בגרות תשפ"א. המסמך כולל המלצות נרחבות לחומדי למידה בכלל נושאי הלימוד.

האשנ"ב הינו מסמך המינימום המחייב את המורים בהוראה בכיתה. האשנ"ב משלים את מסמך תכנית הלימודים, הכולל גם את נושא השואה ומלחמת העולם השנייה, המצוי באותו עמוד באתר המפמ"ר: <https://www.smore.com/gif5u>

טו. מערך השתלמויות תש"פ

1. השתלמויות מפמ"ר:

בתש"פ נקיים השתלמויות מפמ"ר ב-19 מרכזי פסג"ה ברחבי הארץ.

השתלמויות אלה כוללות 6 מפגשים במרכז הפסג'ה ויום מרוכז בחנוכה, פסח או ביוני (לבחירת המורה מתוך מבחר ימים מרוכזים).

השתלמויות זהבה להבי למורי היסטוריה המלמדים כיתות אגף שח"ר יתקיימו במחוז תל אביב למורים ותיקים (רמת גן) ולמורים חדשים (פתח תקווה). השתלמות שלישית תפתח במחוז ירושלים. ההשתלמות מקנה גמול ומוכרת ליעוץ לתמורה' ויאופק חדש'.

9

כל בית ספר מחויב לשלוח להשתלמות המחוזית את רכז המקצוע ומורה אחד נוסף לפחות. מנהלי בתי הספר מתבקשים לוודא שצוות ההוראה שלהם, ובראשם רכז המקצוע, אכן עומד במחויבות מקצועית זו.

ההשתלמות בהשתלמויות אלה חשובה במיוחד לאור השינויים התכופים באופן הוראת המקצוע, מבנה ההיבחנות ותכני הבחינה (שאלות עמ"ר, שאלות השוואה, שאלות חשיבה 'פתוחות'), ובוודאי לאור השינוי הצפוי בתוכנית ההיבחנות – המעבר להיבחנות עם ספר פתוח.

בחינה העליונה ההשתלמות בהשתלמות מפמ"ר אחת לפחות במהלך 4 השנים האחרונות, הינה **תנאי לקבלת אישור לבחון בעל-פה בבגרות. מעריכי בחינות בגרות מחויבים להשתתף בהשתלמות מפמ"ר לפחות אחת לשנתיים.**

חשוב להדגיש – מבדיקת בחינות הבגרות עולה בבירור כי תלמידים אשר למדו אצל מורים אשר השתלמו בהשתלמות המפמ"ר ידעו לענות על נושאי מלחמת העצמאות, שאלות עמ"ר ושאלות השוואה באופן טוב יותר במובהק. מעריכי הבחינה דיווחו כי ניתן היה להבחין בקלות מי מבין התלמידים זכה במורים שהשתלמו ומי לאו.

אי לכך – נקראים המורים והמנהלים להקפיד הקפדה יתרה על הפיתוח המקצועי של המורים.

לפירוט מועדי המפגשים הקרובים לאזור מגורכם:

מועדי המפגשים יעודכנו במהלך הקיץ במסמך זה: <https://www.smor.com/gif5u>

2. השתלמויות מקוונות תש"פ [טפסי הרישום יפורסמו בקרוב]

לרשות המורים מגוון השתלמויות מקוונות למורי בתי הספר היסודיים, חטיבות הביניים והחטיבות העליונות במודל איחוד מול ייחוד:

- מיקרוקדיציה למורי היסודי בהנחיית לאה ויינברגר
- Mooc, בהנחיית אילנית אזרואל כהן
- הוראת היסטוריה למורי חינוך מיוחד, חן מלכה
- חשיבה היסטורית, חשיבה מסדר גבוה, יובל קוברסקי

- דיבור בפני קהל למורי היסטוריה, אוהד דוידוב
- לקראת בגרות עתירת מדיה – למורים המעוניינים להצטרף להיבחנות עתירת המדיה ולמורים הממשיכים בתוכנית, עמוס רבן
- שילוב סרטונים בהוראת היסטוריה, יעל בוגין

3. השתלמות למורי תוכניות ההוראה – הערכה החלופית, סחל"ב וחלוצי הערכה:

בתשע"ט נקיים 2 השתלמויות למורי סחל"ב וחלוצי הערכה (במרכז ובצפון). לפרטים יש לפנות לגלעד מניב: giladmaniv@gmail.com

השתתפות מלאה בהשתלמויות אלה הן **תנאי** להשתתפות בתוכנית.

4. השתלמות למורי תמ"ר חקר ותמ"ר תלקיט:

בתש"פ נקיים השתלמות מקוונת למורי תמ"ר, בהנחיית יובל קוברסקי.

השתתפות מלאה בהשתלמות זו היא **תנאי** להשתתפות בתוכנית. לפרטים נוספים יש לפנות ליובל קוברסקי: ykovarsky@gmail.com

5. השתלמות בשיתוף עם אגף שח"ר: כבכול שנה, תקיים זהבה להבי, מדריכת אגף שח"ר השתלמויות ייעודיות למורי היסטוריה המלמדים בכיתות אגף שח"ר. השנה התקיים השתלמות בירושלים וברמת גן. השתלמות נוספת תפתח במרכז עבור **מורים חדשים** המלמדים כיתות אגף שח"ר.

טז. מערך ההדרכה תש"פ:

לרשותכם מערך הדרכה מגוון – מדריכים המתמחים בנושאים שונים בתוכנית הלימודים, מדריכים לשכבות הגיל השונות, לתוכניות ייחודיות, מדריכים מחוזיים ומדריכי למידה משמעותית.

הרשימה ופרטי ההתקשרות יעודכנו במהלך הקיץ במסמך זה: <https://www.smore.com/gif5u>

יודגש כי המדריך הוא השותף המקצועי של צוות בית הספר בבניית תכנית הלימודים הבית ספרית (רכיב ה-30%) – בחירת הציר המארגן; בחינת נושאי העומק; בחירת אופן ההוראה- הערכה חלופית והמחוננים. המדריך הוא המלווה את הצוות בבדיקת תוצרי ההערכה החלופית ומחווה דעתו על מידת התאמתם לרמה המקצועית הנדרשת.

יז. קבוצות פייסבוק מקצועיות למורי היסטוריה:

לרשות המורים להיסטוריה עומדות שלוש קבוצות פייסבוק סגורות:

- קבוצת מורי בתי הספר היסודיים

- קבוצת מורי חטיבות הביניים,
- קבוצת מורי החטיבות העליונות.

ההצטרפות לקבוצה מותנית בהזדהות מלאה - שם מלא ובית הספר. הקבוצה מהווה במה פעילה ושוקקת חיים לדיונים מקצועיים, שיתוף חומרי למידה, העברת מידע ועדכון שוטף, תקשורת בין המורים לבין עצמם ובינם לביני.

ציבור המורים מוזמן להצטרף באמצעות פנייה אלי בפייסבוק: אורנה כץ אתר.

יח. מידעונים למורים להיסטוריה

בתשע"ט המשכנו בפרסום מידעונים למורים להיסטוריה. המידעונים מתפרסמים אחת לחודש ומרכזים את ההודעות החשובות הרלוונטיות למורי היסטוריה, יוזמות מיוחדות וכן שלל חומרי לימוד והעשרה שהגיעו לידנו.

המורים מוזמנים לשתף אותנו בחומרים מעניינים אליהם נחשפו וביוזמות שהובילו.

לרשותכם מידעון יוני: <https://www.smores.com/hmsbx-9>

יט. חומרי לימוד המותרים בשימוש:

ספרי הלימוד עימם אנו עובדים חייבים לעבור אישור מטעם משרד החינוך. בשוק מצויים ספרי לימוד שלא עברו הליך אישור, לטענת ההוצאה מאחר ו"פשוט לא הספיקו". המדובר בתירוצי סרק ואין להשתמש בספרים אלה. רשימת הספרים המאושרים מצויה באתר או"ח ובקישור באתרנו:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/TochnitChadasaCate

המיקודיות למיניהן, היוצאות לאור על ידי גופים מסחריים שונים, אינן עוברות תהליך אישור, ועל כן אין לנו כל אחריות על המופיע בהן. תשובות שגויות בבחינות הבגרות אשר מקורן במיקודיות – לא התקבלו בבחינות הבגרות! אנא הזהירו את התלמידים וכמובן הימנעו מכניסה לכיתה עם המיקודיות בהיסטוריה, שכן יש בהתנהלות כזו משום המלצה, ולו סמויה, להשתמש.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

העתקים:

ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
גב' דליה פניג, ס' יו"ר המזכירות הפדגוגית, ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי
דוד גל, מנהל אגף הבחינות
גב' אלירז קראוז, ראש אגף חברה ורוח